

18 Ufność w Panu

Cele katechetyczne – wymagania ogólne:

- przybliżenie biblijnej historii pierwszych królów Izraela i jej przesłania teologicznego;
- ukazanie właściwej postawy wobec grzechu i przebaczenia na przykładzie Saula i Dawida.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe. Uczeń:

- zna okoliczności przekształcenia Izraela w królestwo i streszcza dzieje pierwszych królów – Saula i Dawida;
- rozumie, iż Dawid jest przykładem grzesznika gotowego wejść na drogę nawrócenia i odpokutowania swych czynów;
- stwierdza, iż wiara, zaufanie wobec Boga i przyznanie się do przewinień stanowią szansę powrotu do życia zgodnego z wolą Bożą;
- potrafi wyciągnąć wnioski dla własnego życia z przekazu biblijnego o królu Dawidzie odnośnie do modlitwy (w tym także modlitwy psalmami) i przyjaźni.

Pojęcia, postaci:

Saul, Jonatan, czarownica z Endor, Dawid, Jerozolima, Syn Dawida, psalmy, Batszeba, Uriasz Chetyta, prorok Natan.

Wartości:

wolność Boga w dawaniu człowiekowi łaski powołania, obietnica zbawienia mająca wypełnić się w rodzie Dawida, nienaruszalność życia Bożego pomazańca, szlachetność w dochodzeniu własnych racji, miłosierdzie Boga, który pragnie nawrócenia, a nie śmierci grzesznika, umiejętność powrotu na drogę pokuty.

1

propozycja realizacji

1. Należy przypomnieć pytanie z lekcji poprzedniej, o doświadczeniu i cierpieniu: Czy jest nadzieja dla człowieka, który popełnił wielkie zło? Po kilku odpowiedziach uczniów należy odczytać *opinie*.
2. Nauczyciel przedstawia historię królów: za sprawą Samuela Izrael staje się krajem rządzonym, nie jak dotychczas przez powołanych doraźnie sędziów, ale przez królów – pierwszym namaszczonym przez proroka na króla jest Saul. Historia Saula:

namaszczenie przez Samuela na króla; sukcesy militarne Saula i Izraela; Saul nie wykonuje poleceń Bożego, co sprawia, że Jahwe przestaje go wspierać (*cofa swą rękę*); Saul zaczyna z zazdrością patrzeć na Dawida i go prześladować; Dawid wielokrotnie miał możliwość zabicia Saula, ale tego nie czyni; Samuel namaszcza w tajemnicy Dawida na króla; Saul popełnia samobójstwo.

3. Historia Dawida – praca samodzielna – na podstawie tekstów ze stron 100 i 104 – uczniowie przygotowują w punktach chronologię życia Dawida oraz szukają odpowiedzi na pytania: W jaki sposób (wymieniony w tekście) Dawid udowodnił wierność Bożemu Prawu? (uszanował życie króla – Saula). Jaki był grzech Dawida (wymieniony w tekście)? (zabicie Uriasza). Dlaczego zabicie Uriasza Chetyty było równocześnie sprzymierzeniem się z wrogami Jahwe i Izraela? Czy grzech przekreśla człowieka?
4. Nauczyciel podsumowuje dotychczasową pracę uczniów i przekazane wiadomości, obrazując historię Dawida; np. obrazem grzechu może być plama na ubraniu (można użyć rekwizytu). Oczywiście, jeżeli powiesimy zabrudzone błotem ubranie na wieszaku, błoto wyschnie i pozostawi ślady na długi czas. Niektóre rodzaje brudu nie schodzą nawet przy zwyczajnym praniu, potrzeba specjalnych środków. Jak było z Dawidem, tak samo bywa z nami.
5. Nauczyciel przedstawia ciąg dalszy historii Dawida – Natan, prorok, uświadamia Dawida o grzechu. Aktualizacja: Kto dzisiaj może pełnić rolę Natana? (ksiądz, mama, sumienie). Przypomina nam, że potrzebujemy nawrócenia. Nawet wielkiego grzesznika Bóg nie zostawia bez przebaczenia. Dawid jest tego świetnym przykładem.
6. Wspólne poszukiwanie innych wielkich nawróconych – Jean Vanier, św. Augustyn, Maria Magdalena itp.

inna propozycja pracy na lekcji

Po krótkiej prezentacji postaci Saula i Dawida klasa zostaje podzielona na dwie grupy: uczniowie redagują list, jaki mógłby pozostawić przed swoją śmiercią Saul (1. grupa) oraz Dawid (2. grupa). Wnioskiem z porównania obu postaci powinno być wskazanie, że Saula i Dawida odróżnia przede wszystkim postawa wobec grzechu i przebaczonego Boga. Saul przez swoją pychę uniemożliwia działanie miłosierdzia. Przy okazji warto podkreślić rys charakteru Dawida: nie chce on za wszelką cenę zwyciężyć Saula. Mimo zagrożenia życia dobiera środki szlachetne i zwycięża: nie tylko w wymiarze użyteczności, ale też w wymiarze swego człowieczeństwa – nie niża się do poziomu Saula. Przy okazji można napomknąć o grzeszności praktyk astrologicznych (ten temat będzie jeszcze raz podjęty w materiale lekcji 18).

W klasie zdolniejszej wskazane byłoby dokładniejsze przeanalizowanie *Psalmu 51*. Należałoby zastanowić się wówczas nad istotą grzechu, przyznania się do niego, nawrócenia i znaczenia łaski Bożej.

Jeśli są po temu możliwości i zapotrzebowanie ze strony uczniów, można rozwinąć wątek przyjaźni Dawida i Jonatana. Zagadnienie przyjaźni jest bardzo istotna dla uczniów w tym wieku.

Warto wreszcie podkreślić, że Biblia jest księgą bardzo realistyczną. Nie ukrywa grzechów swoich bohaterów, a chce ukazać, że z każdego zła Bóg wyprowadza dobro. W tym kontekście jawi się problem mesjańskiego tytułu *Syn Dawida*. Klasa zdolniejsza może zająć się poszukiwaniem w Nowym Testamencie określenia *Syn Dawida* odnoszącego się do Chrystusa.

Modlitwa: *Akt nadziei* lub Ps 51 z *materiałów do wykorzystania*.

praca domowa

Polecenie 2. z podręcznika.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- ✓ język polski – realizm Biblii, postać Dawida w literaturze, psalm jako gatunek literacki, dobór środków w osiągnięciu celu, motyw grzechu, nawrócenia i pokuty w literaturze, motyw przyjaźni w literaturze;
- ✓ historia – Izrael za panowania Dawida;
- ✓ wychowanie do życia w rodzinie – wartość wierności i czystości, wartość przyjaźni;
- ✓ wiedza o społeczeństwie – konieczność zachowania zasad w życiu politycznym i społecznym, wychowanie do aktywnego udziału w życiu gospodarczym: wyższość zasad moralnym nad prawami rynku;
- ✓ plastyka – Dawid w malarstwie;
- ✓ godziny do dyspozycji wychowawcy – odrzucenie zasady: *Cel uświęca środki*; potrzeba przyjaźni w życiu człowieka.

materiały do wykorzystania

Dawidowi żałującemu za swój grzech Księga Psalmów przypisuje piękny psalm pokutnika wołającego do Boga o przebaczenie i znajdującego otuchę w prawdzie o Bożym miłosierdziu:

Zmiłuj się nade mną, Boże,
według wielkiego miłosierdzia Twego
i w wielkiej dobroci Twojej zgładź winę moją.
Obmyj mnie zupełnie z nieprawości mojej,
z grzechu mojego oczyść mnie;
gdyż znam występki moje
i świadom jestem swej winy.
Przed Tobą samym zgrzeszyłem
i wykroczyłem przed oczyma Twymi;
ukaz się sprawiedliwym w wyrokach swych
i bez skazy w sądzie swoim.
Oto urodziłem się w nieprawości
i w grzechach poczęła mnie matka moja.
Tyś umiłował prawdę w sercu
i objawiłeś mi mądrość ukrytą.
Pokrop mnie hyzopem, a będę oczyszczony,
obmyj mnie, a nad śnieg wybieleję.
Daj mi usłyszeć radość i wesele,
niech się ucieszą me kości skruszone.
Odwróć oblicze Twe od grzechów moich
i zgładź wszystkie moje nieprawości.
Stwórz czyste serce we mnie, Boże,
prawego ducha odnow we wnętrznościach moich.
Nie odtrącaj mnie od oblicza Twego
i Twego ducha świętego nie odbieraj mi.
Przywróć mi radość zbawienia Twego
i duchem ochoczym umocnij mnie.
Będę grzeszników uczył dróg Twoich
i bezbożni powrócą do ciebie.
Zdejm ze mnie krew, Boże, Boże zbawienia mego,
a sławić będzie mój język sprawiedliwość twoją.

Ps 51, 3–17; tłum. Leopold Staff